

Sygn. akt I NO 17/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Paweł Księżak

w sprawie z odwołania J. C.

od uchwały nr (...) Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 19 listopada 2019 r.
w przedmiocie nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na
stanowisku sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w (...),
ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2019 r., poz. 415,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 1 lipca 2020 r.,

**uchyla zaskarżoną uchwałę w części odnoszącej się do J. C. i
przekazuje sprawę w tym zakresie Krajowej Radzie Sądownictwa
do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Uchwałą nr 100/2019 z 19 listopada 2019 r., działając na podstawie art. 3
ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U.
2019, poz. 84 ze zm., dalej: ustawa o KRS), Krajowa Rada Sądownictwa

postanowiła nie przedstawiać Prezydentowi RP wniosku o powołanie J. C. i I. J. do pełnienia urzędu sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w (...).

KRS wskazała, że na jedno wolne stanowisko sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w (...), ogłoszone w Monitorze Polskim z 2019 r. pod poz. 415, zgłosili się: J. C. oraz I. J. – sędziowie Sądu Okręgowego w L..

W uzasadnieniu uchwały zaznaczono, że w celu przygotowania sprawy do rozpatrzenia na posiedzeniu Rady, wyznaczono zespół oraz zawiadomiono Ministra Sprawiedliwości o jego powołaniu. Minister Sprawiedliwości nie przedstawił opinii w trybie art. 31 ust. 2b ustawy o KRS.

Posiedzenie zespołu członków KRS odbyło się w dniu 4 listopada 2019 r. Zespół członków KRS zapoznał się ze zgromadzonymi w sprawie materiałami i omówił kandydatury. Członkowie zespołu – po odbyciu narady, uznając, że materiały są wystarczające do zajęcia stanowiska w sprawie – podczas głosowania za kandydaturą J. C. oddali 3 głosy „za”, nie oddając głosów „przeciw” ani „wstrzymujących się”, zaś za kandydaturą I. J. – nie oddali głosów „za” ani „przeciw”, przy 3 głosach „wstrzymujących się”.

W oparciu o powyższe wyniki, zespół podjął decyzję o rekomendowaniu KRS na jedno wolne stanowisko sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w (...) J. C..

W uzasadnieniu uchwały wskazano, że zespół kierował się dyspozycją art. 35 ustawy o KRS, zgodnie z którym, jeżeli na stanowisko sędziowskie zgłosił się więcej niż jeden kandydat, zespół opracowuje listę rekomendowanych kandydatów, przy ustalaniu kolejności na liście, kierując się przede wszystkim oceną ich kwalifikacji, a ponadto uwzględniając doświadczenie zawodowe, w tym doświadczenie w stosowaniu przepisów prawa, dorobek naukowy, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia, a także opinię kolegium właściwego sądu oraz ocenę właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów.

Z uzasadnienia uchwały wynika, że rekomendując kandydaturę J. C., zespół uwzględnił, że wolne stanowisko sędziowskie przewidziane jest do pionu pracy i ubezpieczeń społecznych. Tymczasem – jak podkreślono w uzasadnieniu uchwały – rekomendowany kandydat posiada wieloletnie i różnorodne doświadczenie

zawodowe, otrzymał jednoznacznie pozytywną ocenę swojej pracy i kwalifikacji zawodowych, a Kolegium Sądu Apelacyjnego w (...) pozytywnie zaopiniowało jego kandydaturę.

Według stanowiska zespołu, wprowadzie doświadczenie zawodowe I. J. jest dłuższe, jednak nie tak różnorodne jak rekomendowanego kandydata, który ponadto znacznie dłużej orzekał w ramach delegacji w Sądzie Apelacyjnym w (...) i posiada jednoznaczny profil naukowy, co – w ocenie zespołu – powoduje, że spełnia kryteria wyboru w wyższym stopniu niż I. J..

KRS nie podzieliła jednak stanowiska zespołu i uznała, że Prezydentowi RP nie powinien być przedstawiony wniosek o powołanie ani J. C. ani I. J. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w (...).

KRS podniosła, że wprowadzie zespół rekomendował J. C., jednak w każdym postępowaniu nominacyjnym to KRS decyduje o przedstawieniu kandydatów Prezydentowi RP.

KRS wskazała przy tym, że w każdym postępowaniu nominacyjnym dokonuje ona oceny kandydatów na podstawie załączonych materiałów, ocenianych indywidualnie. Rada jest wyposażona w prawo swobodnej oceny zgromadzonego materiału i możliwość nadania decydującego znaczenia określonym, wybranym kryteriom ustawowym, na podstawie których podejmuje uchwałę.

Według KRS, obydwój kandydaci spełniają wymagania ustawowe, określone w art. 64 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2019, poz. 52 ze zm.).

KRS wskazała, że dokonując oceny kandydatów, kierowała się także kryteriami wymienionymi w art. 35 ust. 2 ustawy o KRS, w tym: ocenami kwalifikacyjnymi, doświadczeniem zawodowym kandydatów, opiniami przełożonych, a także uzyskanym poparciem Kolegium Sądu Apelacyjnego w (...).

KRS podniosła, że obydwój kandydaci posiadają wieloletnie doświadczenie zawodowe (przy czym I. J. dłuższe, ale nie tak różnorodne jak J. C. – który ponadto dłużej orzekał w ramach delegacji w Sądzie Apelacyjnym w (...)), a także otrzymali jednoznacznie pozytywne oceny swoich kwalifikacji.

Niemniej KRS zwróciła uwagę, że choć stabilność orzecznictwa obydwójga kandydatów jest porównywalna, to J. C. nieco gorsza, gdyż w jego referacie zostało uchylonych więcej spraw.

KRS podniosła, że przy ocenie kandydatów uwzględniła, że J. C. i I. J. posiadają wieloletnią praktykę orzecniczą. Zaznaczyła jednak, że I. J. legitymuje się mniej różnorodnym doświadczeniem niż J. C., w tym krótszym w orzekaniu w ramach delegacji w Sądzie Apelacyjnym w (...).

W uzasadnieniu uchwały wskazano nadto, że KRS uwzględniła także opinię Kolegium Sądu Apelacyjnego w (...), które na posiedzeniu 20 września 2019 r. zaopiniowało pozytywnie zarówno J. C. (6 głosów „za”, przy braku głosów „przeciw”), jak i I. J. (6 głosów „za”, przy braku głosów „przeciw”).

W oparciu o powyższe okoliczności, KRS uznała, że J. C. i I. J. są kandydatami porównywalnymi, bowiem obydwoje posiadają wieloletnie doświadczenie orzecnicze, otrzymali jednoznacznie pozytywne oceny kwalifikacji oraz pozytywne opinie Kolegium Sądu Apelacyjnego w (...), a zatem legitymują się odpowiednimi kwalifikacjami zawodowymi, uprawniającymi do ubiegania się o urząd sędziego sądu apelacyjnego.

Niemniej, zdaniem KRS, ani J. C. ani I. J. nie wypełniają, ocenianych łącznie, wszystkich kryteriów wyboru wymienionych w art. 35 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o KRS w najwyższym stopniu, co zadecydowało o nieprzedstawieniu Prezydentowi RP wniosku o ich powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w (...).

KRS wskazała, że dokonała wszechstronnej i dogłębnej analizy przebiegu kariery zawodowej i dorobku orzecniczego w odniesieniu do obydwójga uczestników postępowania, uwzględniając zgromadzone w sprawie materiały, a w szczególności przedstawione wyżej informacje dotyczące posiadanego przez kandydatów doświadczenia zawodowego i wyników ich pracy.

Zdaniem KRS, zarówno J. C., jak i I. J. posiadają odpowiednie kwalifikacje zawodowe, uprawniające do ubiegania się o urząd sędziego sądu apelacyjnego, jednak – w ocenie Rady – nie spełniają wszystkich kryteriów wyboru w stopniu uzasadniającym przedstawienie Prezydentowi RP do powołania.

Powyższe okoliczności spowodowały, że w trakcie posiedzenia Rady w dniu 19 listopada 2019 r. żaden z kandydatów nie uzyskał bezwzględnej większości głosów (na J. C. oddano 6 głosów „za”, nie oddając głosów „przeciw”, przy 7 głosach „wstrzymujących się”; na I. J. nie oddano głosów „za” ani „przeciw”, przy 13 głosach „wstrzymujących się”).

W związku z tym, że żaden z kandydatów podczas pierwszego głosowania nie uzyskał bezwzględnej większości głosów, przeprowadzono ponowne głosowanie, z udziałem kandydata, na którego oddano największą liczbę głosów „za”, stosownie do § 12 ust. 3 pkt 1 Regulaminu Krajowej Rady Sądownictwa, stanowiącego załącznik do uchwały nr 158/2019 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 24 stycznia 2019 r. w sprawie Regulaminu Krajowej Rady Sądownictwa (M.P. 2019, poz. 192).

Niemniej, również podczas ponownego głosowania żaden z kandydatów nie uzyskał bezwzględnej większości głosów (na J. C. oddano 5 głosów „za”, nie oddając głosów „przeciw”, przy 8 głosach „wstrzymujących się”; na I. J. nie oddano głosów „za” ani „przeciw”, przy 13 głosach „wstrzymujących się”).

Mając na uwadze wyniki głosowania, KRS podjęła uchwałę jak na wstępie.

J. C. zaskarżył uchwałę KRS nr (...) w części, tj. w zakresie, w jakim KRS postanowiła nie przedstawić Prezydentowi RP wniosku o powołanie skarżącego do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w (...).

Przedmiotowej uchwale skarżący zarzucił naruszenie:

1. art. 42 ust. 1 w zw. z art. 33 ust. 1 i 35 ust. 2 ustawy o KRS poprzez całkowity brak wyjaśnienia w treści uzasadnienia uchwały, dlaczego doświadczenie i kwalifikacje zawodowe skarżącego, wyniki pracy, dorobek orzeczniczy, naukowy i dydaktyczny nie dają podstaw do przedstawienia wniosku o powołanie skarżącego do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym (...);

2. art. 29 ust. 2 ustawy o KRS poprzez niezawiadomienie skarżącego o terminie posiedzenia, na którym była rozpatrywana jego sprawa.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie uchwały w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy w tym zakresie Radzie do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na odwołanie Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa wniósł o jego oddalenie w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie, choć nie wszystkie podniesione w nim zarzuty okazały się trafne.

Nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 29 ust. 2 ustawy o KRS poprzez niezawiadomienie odwołującego się o terminie posiedzenia, na którym była rozpatrywana jego sprawa.

Faktem jest, że przepis art. 29 ust. 2 ustawy o KRS nakłada obowiązek poinformowania uczestnika postępowania o terminie posiedzenia, na którym będzie rozpoznawana jego sprawa. Słusznie jednak podniesiono w odpowiedzi na odwołanie, że przepis ten nie przewiduje, w jakiej formie powinno nastąpić to powiadamianie. W tej sytuacji uznać należy, że skoro na stronie internetowej KRS, w zakładce „Dla kandydatów”, została zamieszczona informacja o terminie rozpatrywania przez Radę na posiedzeniu w dniach 19-22 listopada 2019 r. spraw o powołanie do pełnienia urzędu na stanowiskach sędziowskich, w tym o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w (...), ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2019 r. pod poz. 415, którego dotyczył konkurs toczący się z udziałem odwołującego się (a która to okoliczność nie była kwestionowana przez odwołującego się), tym samym sporne powiadomienie o terminie posiedzenia należało uznać za prawidłowe.

Zasadny okazał się już jednak zarzut naruszenia art. 42 ust. 1 w zw. z art. 33 ust. 1 i 35 ust. 2 ustawy o KRS dotyczący wadliwego sporządzenia uzasadnienia zaskarżonej uchwały.

Zgodnie z art. 35 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o KRS, przy ustalaniu kolejności kandydatów na liście zespół powołany przez Krajową Radę Sądownictwa do oceny kandydata kieruje się przede wszystkim oceną kwalifikacji kandydatów, a ponadto

uwzględnia doświadczenie zawodowe, w tym doświadczenie w stosowaniu przepisów prawa, dorobek naukowy, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia, a także opinię kolegium właściwego sądu oraz ocenę właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, iż obowiązkiem Krajowej Rady Sądownictwa w przypadku, w którym kilka osób ubiega się o wolne stanowiska sędziowskie jest przede wszystkim wyjaśnienie i konkretne wskazanie w uchwale, jakie kryteria ocenne stanowiły punkt wyjścia przy wyborze najlepszych kandydatów pretendujących do objęcia stanowiska sędziego (wyrok Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2016 r., III KRS 33/16). Zauważyć również należy, że zakres rozważań Rady poświęcony analizie ocenianych kandydatur powinien być szerszy w przypadku osób o zbliżonej sytuacji faktycznej (wyrok Sądu Najwyższego z 17 sierpnia 2010 r., III KRS 10/10). Natomiast z całą pewnością analiza i rozważania Rady powinny być pogłębione w przypadku konkursu na wyższe stanowisko sędziowskie z uwagi na zasadniczo porównywalny i niezwykle wysoki poziom kwalifikacji kandydatów (wyrok Sądu Najwyższego z 2 lipca 2015 r., III KRS 25/15).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego trafnie podnosi się również, że uzasadnienie uchwały odmawiającej przedstawienia Prezydentowi RP kandydata na pozostające do obsadzenia stanowisko sędziowskie powinno wskazywać: po pierwsze, które z kryteriów konstytucyjnych zostały spełnione, a które niespełnione przez kandydata; a po drugie, w jaki sposób Rada dokonała powyższej oceny (zarówno w odniesieniu do kryteriów spełnionych, jak i niespełnionych (wyrok Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2019 r., I NO 38/19). Niewskazanie konkretnych kryteriów i niewyjaśnienie sposobu ich zastosowania przy podejmowaniu przez Krajową Radę Sądownictwa decyzji o nieprzedstawieniu Prezydentowi RP wniosku o powołanie danego kandydata do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego danego sądu uniemożliwia Sądowi Najwyższemu właściwą kontrolę zaskarżonej uchwały, zarówno w aspekcie dopełnienia przez Radę wymagania wszechstronnego rozważenia sprawy (art. 33 ust. 1 ustawy o KRS), jak i z punktu widzenia poszanowania wynikających z art. 2, art. 32 ust. 1 i 2 i art. 60 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasad: ochrony zaufania obywatela do

państwa, równego traktowania i zakazu dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny w życiu politycznym, gospodarczym i społecznym oraz jednakowych szans w ubieganiu się o pełnienie funkcji publicznych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 29 lipca 2019 r., I NO 89/19).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 czerwca 2019 r., I NO 36/19, podkreślił przy tym, że swoboda wyboru osób, które zostaną przedstawione Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest nieograniczona; wybór kandydatów nie może być arbitralny i odrywać się od ustawowych przesłanek czy zgromadzonej w sprawie dokumentacji.

Mając na uwadze powyższe, jako zasadny należało ocenić zarzut, iż KRS w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały zaniechała wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności sprawy przy zastosowaniu przejrzystych, jednolitych i sprawiedliwych kryteriów. Ma bowiem rację skarżący, że uzasadnienie zaskarżonej uchwały zostało sporządzone w sposób wadliwy, uniemożliwiający w istocie weryfikację przyjętych przez KRS kryteriów oceny.

W uzasadnieniu spornej uchwały, pomimo powołania się przez KRS na ogólne stwierdzenie dotyczące dokonania wszechstronnej i dogłębnej analizy przebiegu kariery zawodowej i dorobku orzeczniczego w odniesieniu do uczestników spornego postępowania nominacyjnego, a w szczególności informacji dotyczących posiadanego przez kandydatów doświadczenia zawodowego i wyników ich pracy, Rada nie wyjaśniła, jakie kryteria w istocie zdecydowały o nieprzedstawieniu Prezydentowi RP wniosku o powołanie skarżącego do pełnienia urzędu sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w (...). Rada nie wyjaśniła bowiem w sposób niebudzący wątpliwości, dlaczego ostatecznie uznała, że odwołujący się nie spełnia wszystkich kryteriów wyboru „w stopniu uzasadniającym” przedstawienie jego wniosku o powołanie Prezydentowi RP, pomimo, że, zdaniem KRS, legitymuje się on odpowiednimi kwalifikacjami zawodowymi, uprawniającymi do ubiegania się o urząd sędziego sądu apelacyjnego. Rada nie wyjaśniła także, dlaczego zdyskwalifikowała ustawowe kryteria oceny kandydatów, takie jak choćby poparcie Kolegium Sądu Apelacyjnego w (...). Nie budzi przy tym wątpliwości Sądu Najwyższego, że Rada w uzasadnieniu uchwały powinna odnieść się szczegółowo do powyższych kwestii, tym bardziej, że

ocena dokonana przez KRS różni się w tym przypadku od oceny kandydatury odwołującego się, dokonanej przez zespół powołany przez KRS.

Niewyjaśnienie sposobu zastosowania kryteriów ustawowych w stosunku do skarżącego uniemożliwia Sądowi Najwyższemu ocenę zgodności z prawem materialnym zaskarżonej uchwały, co uzasadniało jej uchylenie w części odnoszącej się do skarżącego oraz przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 ustawy o KRS, orzekł jak na wstępie.